

► Μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης

Μεταρρύθμιση του Επιδόματος Χαμηλοσυνταξιούχων

Παρουσίαση προς τα μέλη του Εργατικού Συμβουλευτικού Σώματος
20 Αυγούστου, 2026

▶ Συντομογραφίες και ακρωνύμια

- ▶ **ΣΚΑ:** Σχέδιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων (GSIS)
- ▶ **ΤΚΑ:** Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων
- ▶ **ΣΚΣ:** Σχέδιο Κοινωνικής Σύνταξης (SPS)
- ▶ **ΕΧΣ:** Επίδομα Χαμηλοσυνταξιούχων (LIP)
- ▶ **ΕΕΕ:** Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα (GMI)
- ▶ **AROP:** Σε Κίνδυνο Φτώχειας (At Risk of Poverty)
- ▶ **ΔΟΕ:** Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (ILO)

▶ Στόχοι της σημερινής παρουσίασης

- ▶ Κατανόηση του υφιστάμενου σχεδίου ΕΧΣ: βασικά χαρακτηριστικά και προφίλ δικαιούχων
- ▶ Κατανόηση των κύριων προκλήσεων του υφιστάμενου επιδόματος
- ▶ Παρουσίαση του επανασχεδιασμένου ΕΧΣ, το οποίο θα συμβάλλει στην επίτευξη των βασικών στόχων της πολιτικής συντάξεων

Δομή της παρουσίασης

- ▶ Επισκόπηση του υφιστάμενου ΕΧΣ
- ▶ Προφίλ των υφιστάμενων δικαιούχων ΕΧΣ
- ▶ Βασικές προκλήσεις του υφιστάμενου ΕΧΣ
- ▶ Προτεινόμενη μεταρρύθμιση του ΕΧΣ

Επισκόπηση του υφιστάμενου ΕΧΣ

Κύρια χαρακτηριστικά και στοιχεία σχεδιασμού

- ▶ Το ΕΧΣ θεσπίστηκε αρχικά το 2010
- ▶ Εγκρίνεται κάθε έτος στη βάση σχετικής απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου
- ▶ Σημαντικές βελτιώσεις στο ύψος του τα έτη 2019 και 2020
- ▶ Παραχωρείται σε νοικοκυριά συνταξιούχων, τα οποία διαμένουν μόνιμα στην Κύπρο και έχουν τουλάχιστον ένα συνταξιούχο ανεξάρτητα από την ηλικία του
- ▶ Χρηματοδοτείται από το κράτος
 - €87 εκ. το 2025

Επισκόπηση του υφιστάμενου ΕΧΣ

Κύρια χαρακτηριστικά και στοιχεία σχεδιασμού

- ▶ Το ΕΧΣ σε συνδυασμό με το ποσό της σύνταξης διασφαλίζει ένα ελάχιστο ύψος εισοδήματος στους δικαιούχους στη βάση εισοδηματικών στοιχείων, σε επίπεδο νοικοκυριού
 - Επίδομα σε χαμηλοσυνταξιούχους νοικοκυριών που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας
 - Αρχικά σχεδιάστηκε ώστε να παραχωρείται σε νοικοκυριά που βρίσκονται κάτω από το όριο φτώχειας που προσδιορίζεται κάθε χρόνο από την ευρωπαϊκή έρευνα EU-SILC
 - *Εισοδηματικό κριτήριο επιλεξιμότητας*: εισόδημα νοικοκυριού κάτω από το εν λόγω όριο, το οποίο διαφοροποιείται ανάλογα με τη σύνθεση του νοικοκυριού
 - *Περιουσιακό κριτήριο επιλεξιμότητας*: ποσό καταθέσεων κάτω από €100.000 ανά νοικοκυριό ανεξάρτητα από τη σύνθεση του

Επισκόπηση του υφιστάμενου ΕΧΣ

Κύρια χαρακτηριστικά και στοιχεία σχεδιασμού

- ▶ Ελάχιστο ύψος συνολικού εισοδήματος (σύνταξη και επίδομα) που διασφαλίζεται στους δικαιούχους-συνταξιούχους:
 - €728 / μήνα για μονήρη
 - €1.236 / μήνα για ζεύγος
- ▶ Μέγιστο ύψος συνολικού εισοδήματος (σύνταξη και επίδομα):
 - €880 / μήνα για μονήρη
 - €1.290 / μήνα για ζεύγος
- ▶ Για σκοπούς εισοδηματικού κριτηρίου επιλεξιμότητας το ζεύγος συνταξιούχων υπολογίζεται ως 1,5 μονάδες, ενώ για σκοπούς παροχής υπολογίζεται ως 2 μονάδες

Ενδεικτικός πίνακας υπολογισμού υφιστάμενου ΕΧΣ

Εισοδηματικές κατηγορίες και ύψος επιδόματος (€)

Νοικοκυριά με ένα συνταξιούχο			Νοικοκυριά με δύο συνταξιούχους		
Μηνιαία σύνταξη και άλλα εισοδήματα	Μηνιαίο ποσό ΕΧΣ	Συνολικό μηνιαίο εισόδημα + ΕΧΣ	Μηνιαία σύνταξη και άλλα εισοδήματα	Μηνιαίο ποσό ΕΧΣ	Συνολικό μηνιαίο εισόδημα + ΕΧΣ
Μέχρι 341	Μέχρι 387	728	Μέχρι 700	Μέχρι 536	1.236
342 - 360	386 - 368	728	701 - 750	Μέχρι 536	1.236
361 - 400	367 - 328	728	751 - 800	536 – 490	1.290
401 - 450	327 - 285	728 – 735	801 - 850	489 - 440	1.290
451 - 500	284 - 256	735 – 756	851 - 900	439 - 390	1.290
501 - 550	255 - 227	756 – 777	901 - 1.000	389 - 290	1.290
551 - 600	226 - 198	777 – 798	1.001 - 1.100	289 - 190	1.290
601 - 794	197 – 86	798 - 880	1.101 - 1.191	189 - 99	1.290

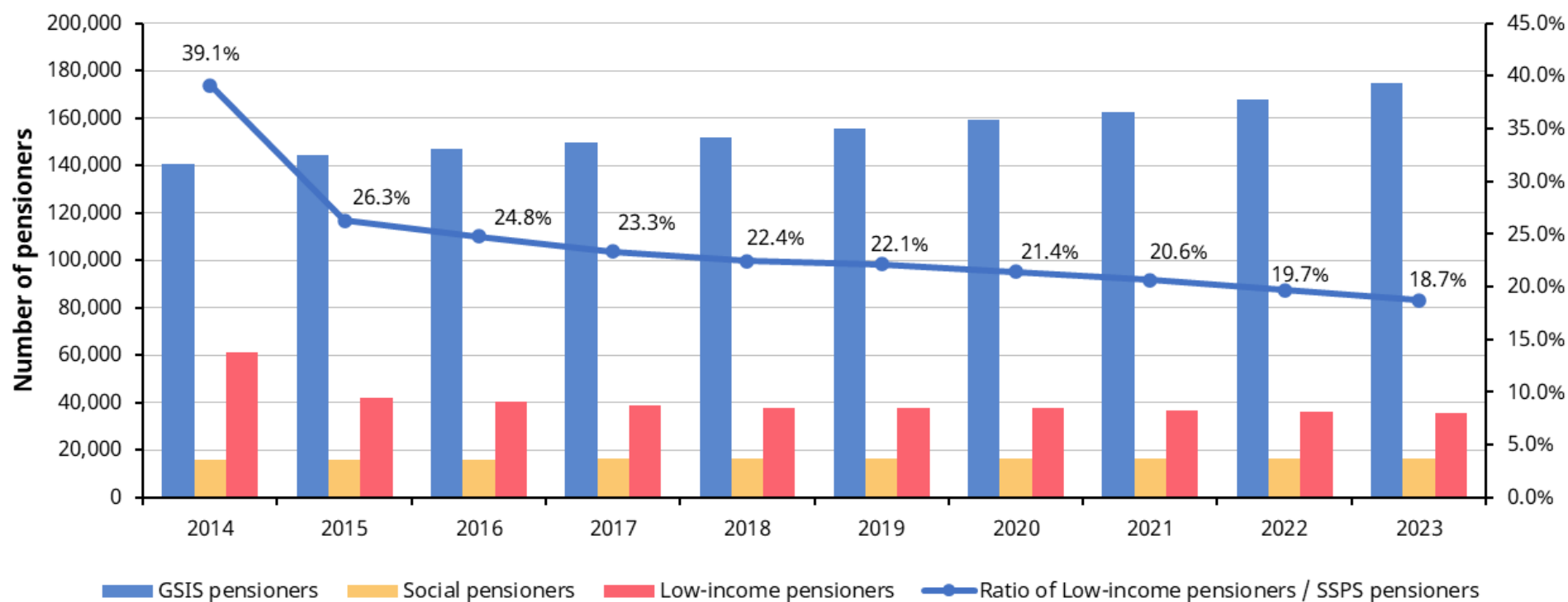
► Προφίλ υφιστάμενων δικαιούχων ΕΧΣ

- Τάση μείωσης αριθμού δικαιούχων ΕΧΣ
- Οι περισσότεροι δικαιούχοι ΕΧΣ:
 - Είναι γυναίκες (φύλο)
 - Είναι ζεύγη χαμηλοσυνταξιούχων (σύνθεση νοικοκυριών)
 - Είναι δικαιούχοι κοινωνικής σύνταξης σε σχέση με τους δικαιούχους άλλων συντάξεων (τύπος σύνταξης)
 - Είναι μεγαλύτερης ηλικίας (ηλικία)
 - Ήταν αυτοτελώς εργαζόμενοι κατά τη διάρκεια του εργασιακού τους βίου σε σχέση με άλλες κατηγορίες εργαζομένων, όπως μισθωτοί ιδιωτικού τομέα (κατηγορία εργαζομένου)

► Προφίλ υφιστάμενων δικαιούχων ΕΧΣ

Συνταξιούχοι ΣΚΑ και ΣΚΣ, και αριθμός δικαιούχων ΕΧΣ, 2014–2023

- Ο αριθμός δικαιούχων ΕΧΣ επί του συνόλου συνταξιούχων (ΣΚΑ και ΣΚΣ) μειώθηκε στο 18,7% (2023)

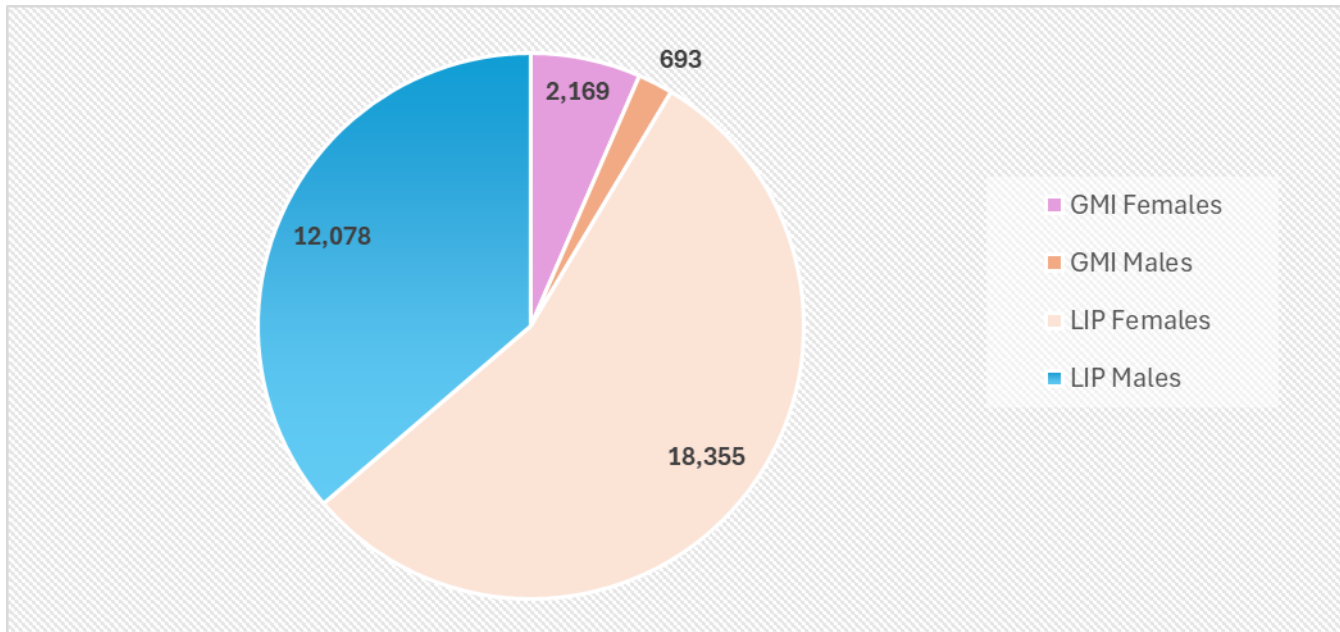

► Προφίλ υφιστάμενων δικαιούχων ΕΕΕ/ ΕΧΣ

Δικαιούχοι σύνταξης γήρατος, κοινωνικής σύνταξης και σύνταξης χηρείας

- Οι περισσότεροι δικαιούχοι ΕΕΕ/ ΕΧΣ είναι γυναίκες
 - Γυναίκες: 62% έναντι άνδρες: 38%

Αριθμός δικαιούχων ΕΕΕ/ ΕΧΣ κατά φύλο, 2023

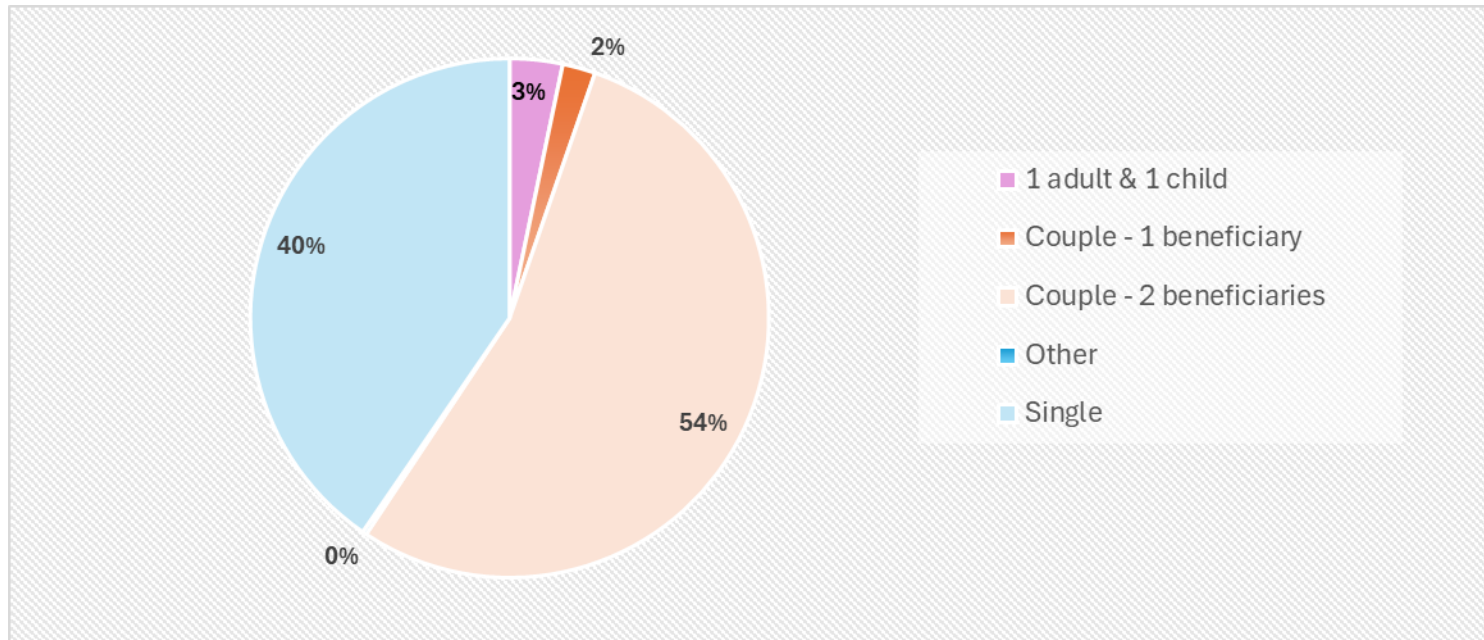
	Αριθμός δικαιούχων	Ποσοστό δικαιούχων
ΕΕΕ	2.862	9%
ΕΕΕ Γυναίκες	2.169	7%
ΕΕΕ Άνδρες	693	2%
ΕΧΣ	30.433	91%
ΕΧΣ Γυναίκες	18.355	55%
ΕΧΣ Άνδρες	12.078	36%
Σύνολο	33.295	100%

Προφίλ υφιστάμενων δικαιούχων ΕΧΣ

Δικαιούχοι σύνταξης γήρατος, κοινωνικής σύνταξης και σύνταξης χηρείας

- ▶ Οι περισσότεροι δικαιούχοι ΕΧΣ ανήκουν σε ζεύγη χαμηλοσυνταξιούχων
 - Το 54% του συνόλου των δικαιούχων ζουν σε νοικοκυριά όπου και οι δύο λαμβάνουν ΕΧΣ

Αριθμός δικαιούχων ΕΧΣ κατά σύνθεση νοικοκυριού, 2023

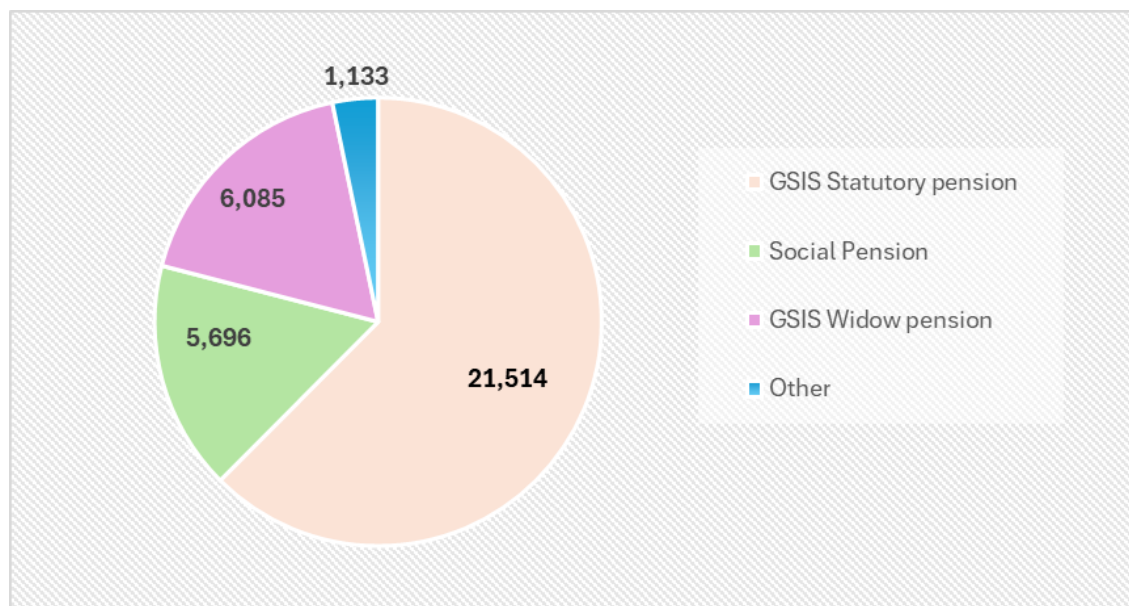
Δικαιούχοι που λαμβάνουν ΕΧΣ		
Μονήρεις	12.298	41%
Ζεύγος – 2 δικαιούχοι	16.426	54%
Ζεύγος – 1 δικαιούχος	626	2%
1 ενήλικας και 1 παιδί	1.004	3%
Άλλοι	79	0%
Σύνολο	30.433	100%

Προφίλ υφιστάμενων δικαιούχων ΕΕΕ/ ΕΧΣ

Δικαιούχοι όλων των συντάξεων: ΤΚΑ και κοινωνικής

- ▶ Οι δικαιούχοι κοινωνικής σύνταξης που λαμβάνουν ΕΕΕ/ ΕΧΣ έχουν το υψηλότερο ποσοστό: **32,7%**
- ▶ Οι δικαιούχοι της σύνταξης γήρατος από το ΤΚΑ που λαμβάνουν ΕΕΕ/ ΕΧΣ είναι: **15,5%**

Αριθμός δικαιούχων ΕΕΕ/ ΕΧΣ κατά τύπο σύνταξης, 2023

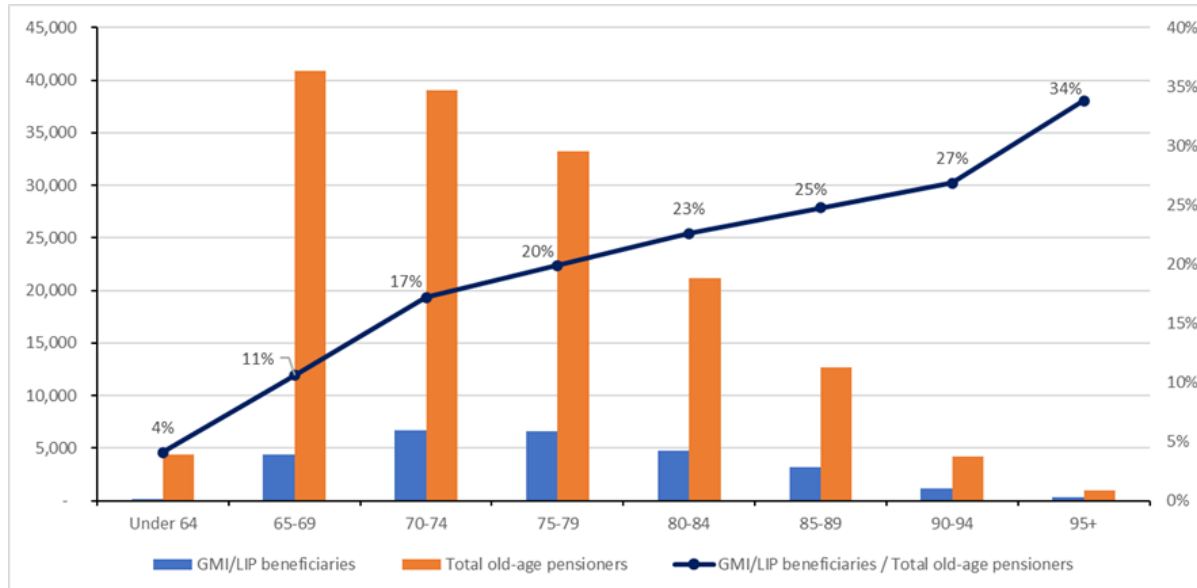
Συνταξιούχοι γήρατος που λαμβάνουν ΕΧΣ/ΕΕΕ ως ποσοστό του συνόλου				
	Αριθμός συνταξιούχων ΕΧΣ	Ποσοστό επί του συνόλου συνταξιούχων ΕΧΣ	Συνολικός αριθμός συνταξιούχων ανά τύπο σύνταξης	Συνταξιούχοι ΕΧΣ / σύνολο συνταξιούχων κάθε τύπου
Σύνταξη γήρατος ΤΚΑ	21.514	62%	138.465	15,5%
Κοινωνική Σύνταξη	5.696	17%	17.439	32,7%
Σύνταξη χηρείας ΤΚΑ	6.085	18%	31.889	19,1%
Άλλοι	1.133	3%	2.463	46,0%
Σύνολο	34.428	100%	190.256	18,1%

Προφίλ υφιστάμενων δικαιούχων ΕΧΣ

Δικαιούχοι σύνταξης γήρατος και κοινωνικής σύνταξης, ανά ηλικιακή ομάδα, 2023

- ▶ Οι περισσότεροι δικαιούχοι ΕΕΕ/ ΕΧΣ είναι μεγαλύτερης ηλικίας
- ▶ Οι δικαιούχοι ΕΕΕ/ ΕΧΣ αποτελούν το 17,4% επί του συνόλου των δικαιούχων της σύνταξης γήρατος και της κοινωνικής σύνταξης

Δικαιούχοι ΕΕΕ/ΕΧΣ έναντι συνόλου δικαιούχων σύνταξης γήρατος και κοινωνικής σύνταξης, ανά ηλικιακή ομάδα, 2023

► Προφίλ υφιστάμενων δικαιούχων ΕΧΣ Δικαιούχοι σύνταξης γήρατος ΤΚΑ

- Οι δικαιούχοι της σύνταξης γήρατος από το ΤΚΑ που λαμβάνουν ΕΕΕ/ ΕΧΣ, οι οποίοι κατά τη διάρκεια του εργασιακού τους βίου ήταν αυτοτελώς εργαζόμενοι, αποτελούν το **25%** του συνόλου των εν λόγω δικαιούχων, ενώ διαχρονικά ο αριθμός των αυτοτελώς εργαζομένων ως ποσοστό του συνόλου των εργαζομένων είναι λιγότερο του **10%**

Αριθμός δικαιούχων ΕΧΣ που λαμβάνουν σύνταξης γήρατος κατά κατηγορία εισφορέων, 2023

	Αριθμός συνταξιούχων	Ποσοστό επί του συνόλου
Μισθωτοί	14.346	72%
Κυβερνητικοί υπάλληλοι	419	2%
Αυτοτελώς εργαζόμενοι	4.927	25%
Άλλοι	245	1%
Σύνολο	19.937	100%

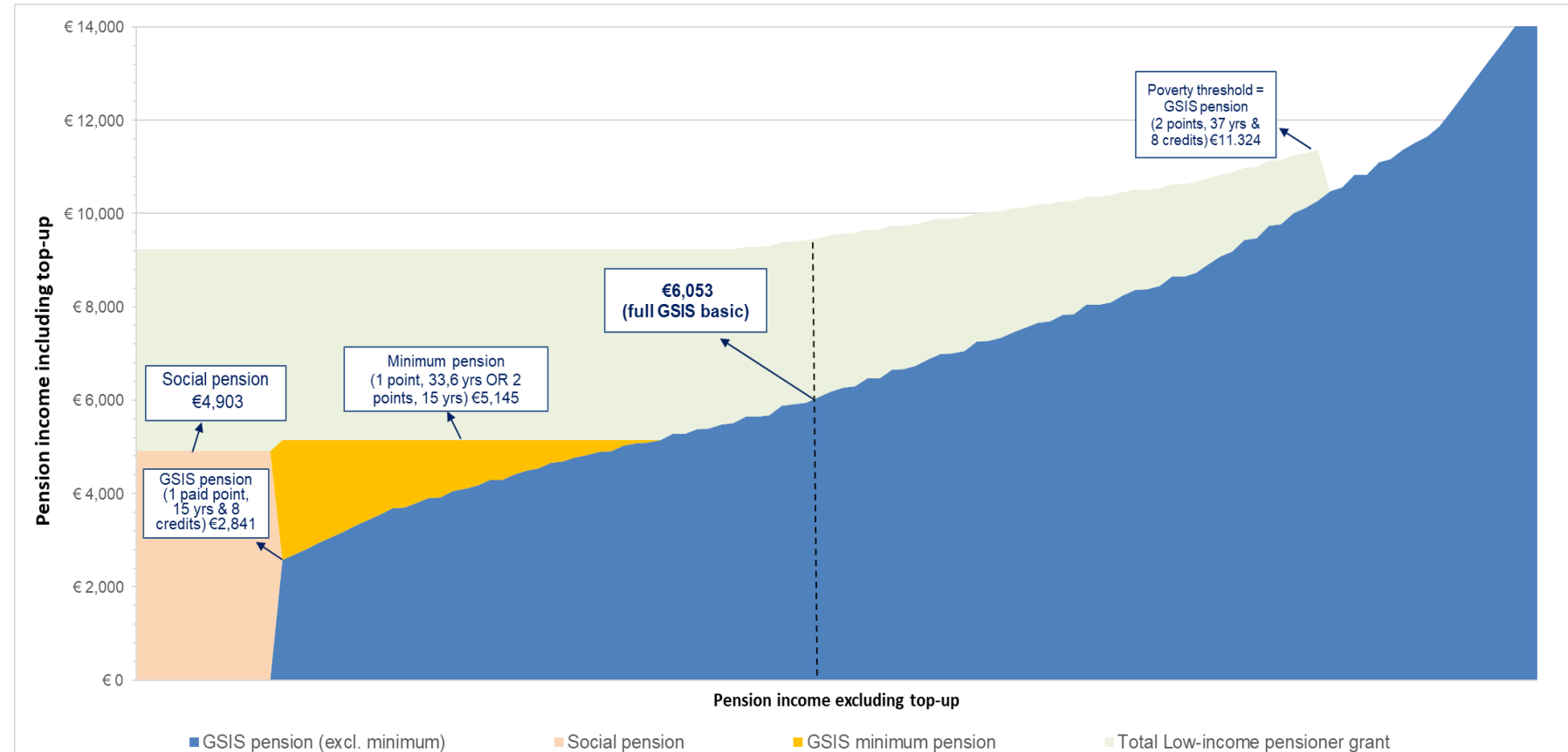
Πηγή: Διοικητικές βάσεις δεδομένων Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Υπηρεσίας Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας

Βασικές προκλήσεις του υφιστάμενου ΕΧΣ

#1 Αναποτελεσματικότητα του σχεδιασμού πολιτικής

- ▶ Πολύπλοκη και αναποτελεσματική αλληλεπίδραση μεταξύ ΤΚΑ, ΣΚΣ και ΕΧΣ
- ▶ Οι διαφορές μεταξύ της κατώτατης σύνταξης ΤΚΑ και της κοινωνικής σύνταξης (ΣΚΣ) εξουδετερώνονται από το ΕΧΣ
- ▶ Το ΕΧΣ μειώνει τα κίνητρα για εργασία και αποταμίευση για τους χαμηλοσυνταξιούχους

Συνολικό συνταξιοδοτικό εισόδημα και συστατικά του (κάθετος άξονας) κατά ύψος σύνταξης ΤΚΑ (οριζόντιος άξονας) – Ετήσια ποσά για το 2023

► Βασικές προκλήσεις του υφιστάμενου ΕΧΣ

#2 Πολυπλοκότητα της παροχής

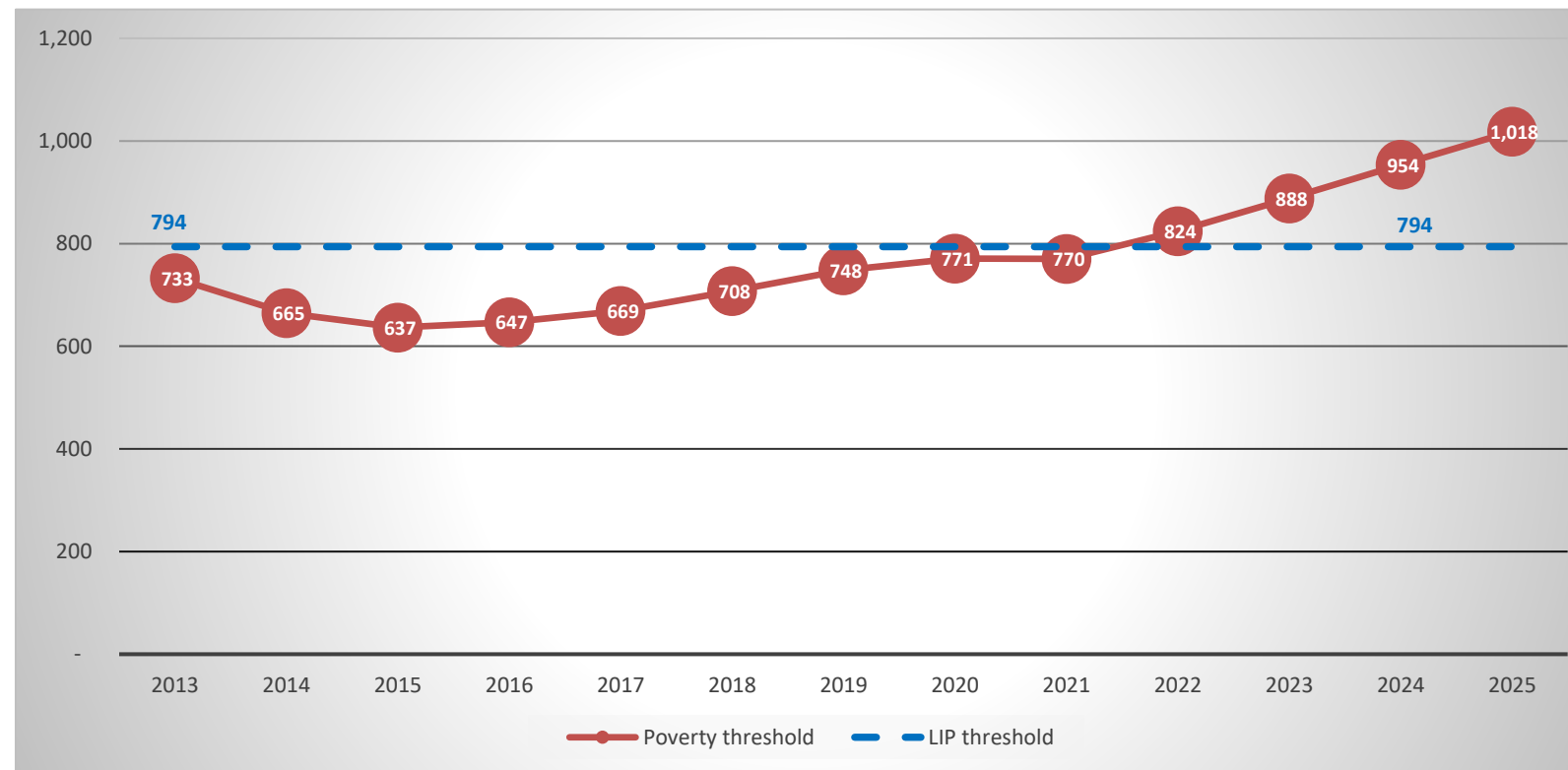
- Δυσνόητη παροχή για τους πολίτες
 - Φόρμουλα προσδιορισμού του ύψους του ΕΧΣ
- Η σύνδεση του ΕΧΣ με τις συντάξεις του ΤΚΑ λειτουργεί αναποτελεσματικά
 - Οι αυξήσεις των συντάξεων του ΤΚΑ δεν συμψηφίζονται με το ύψος του ΕΧΣ
 - Δημιουργία εσφαλμένης εντύπωσης αφού οι πολίτες το θεωρούν ως αυτοτελές και ανεξάρτητο δικαίωμα
- Διοικητική πολυπλοκότητα
 - Επεξεργασία αιτήσεων
 - Υψηλός διοικητικός φόρτος

Βασικές προκλήσεις του υφιστάμενου ΕΧΣ

#3 Αναποτελεσματικός σχεδιασμός στη βάση του ορίου φτώχειας της ΕΕ

- ▶ Το εισοδηματικό όριο επιλεξιμότητας του ΕΧΣ παραμένει αμετάβλητο από το 2013
- ▶ Κατά την περίοδο 2022–2025, το επίσημο όριο κινδύνου φτώχειας της ΕΕ υπερέβη σταθερά το εισοδηματικό όριο του ΕΧΣ

Μηνιαίο χρηματικό όριο φτώχειας έναντι εισοδηματικού ορίου ΕΧΣ, 2013 έως 2025

▶ Προτεινόμενη μεταρρύθμιση του ΕΧΣ

Επανασχεδιασμένο ΕΧΣ

- ▶ Μετατροπή του ΕΧΣ σε αναπόσπαστο μέρος της φιλοσοφίας του μεταρρυθμισμένου ΤΚΑ για αύξηση της αποτελεσματικότητας της πολιτικής
- ▶ Παροχή του ΕΧΣ διά νόμου στο εγγύς μέλλον – δικαιωματική εγγυημένη παροχή ελάχιστης σύνταξης για όλους
 - Το επανασχεδιασμένο ΕΧΣ, ως συμπλήρωμα της σύνταξης από το ΤΚΑ, ενσωματώνει με πιο ολοκληρωμένο και αποτελεσματικό τρόπο την προστασία από τη φτώχεια, με την υποβοήθηση της αναπλήρωσης του εισοδήματος των χαμηλόμισθων εργαζομένων
- ▶ Προσαρμογή/ αναθεώρηση των εισοδηματικών ορίων ώστε να ευθυγραμμίζονται με τους δείκτες επάρκειας του εισοδήματος
 - Δυνατότητα αναθεώρησης κάθε 3 ή 5 έτη

▶ Προτεινόμενη μεταρρύθμιση του ΕΧΣ Επανασχεδιασμένο ΕΧΣ

- ▶ Αύξηση της επάρκειας της παροχής
 - Αύξηση της μέγιστης συνολικής μηνιαίας παροχής (ΤΚΑ συν ΕΧΣ) ώστε όλοι οι δικαιούχοι να έχουν βελτιωμένα εισοδήματα σε σχέση με τα αναθεωρημένα εισοδηματικά όρια επιλεξιμότητας
 - Καθιέρωση περιοδικών αναθεωρήσεων του σχεδιασμού για αντιμετώπιση των αυξήσεων του κόστους ζωής
- ▶ Διασύνδεση του ορίου επιλεξιμότητας και του ποσού του ΕΧΣ με τις ετήσιες αναπροσαρμογές της νέας βασικής σύνταξης του ΤΚΑ
- ▶ Δημιουργία ενιαίας δημόσιας λειτουργίας εξυπηρέτησης

▶ Δύο προτεινόμενα σενάρια για τη μεταρρύθμιση του ΕΧΣ

- ▶ **Σενάριο 1:** Προσαύξηση της συνολικής παροχής (ΤΚΑ + ΕΧΣ) ως ποσοστό (%) επί της πλήρους νέας βασικής σύνταξης του ΤΚΑ (στο 65°), βασισμένη στο συνολικό ποσό της σύνταξης
- ▶ **Σενάριο 2:** Προσαύξηση της συνολικής παροχής (ΤΚΑ + ΕΧΣ), με ελάχιστα αναγνωρισμένα έτη 39 και μέγιστα 58. Θα δίδονται επιπλέον 2 χρόνια ανά 5 έτη εισφορών (πληρωμένα ή επιδοτούμενα έτη) - συντελεστής νέας βασικής σύνταξης του ΤΚΑ (στο 65°) 1,3 ανά μήνα
- ▶ **Αναθεώρηση ορίων επιλεξιμότητας (αφορά και τα δύο σενάρια):**
 - Νοικοκυριά με ένα συνταξιούχο: από μέγιστο €794 σε €900
 - Νοικοκυριά με δύο συνταξιούχους: από μέγιστο €1.191 σε €1.350
- ▶ **Κοινή δικλείδα ασφαλείας και στα 2 σενάρια:** το νέο συνολικό ποσό δεν μπορεί να είναι χαμηλότερο από το άθροισμα της υφιστάμενης σύνταξης ΤΚΑ και του υφιστάμενου ΕΧΣ

Σενάριο 1 για τη μεταρρύθμιση του ΕΧΣ

Συνολική παροχή (ΤΚΑ+ΕΧΣ) ανά συνολικό ποσό σύνταξης ΤΚΑ, τιμές 2024, σε ευρώ

Συνολικό ποσό σύνταξης ΤΚΑ (€)	Ποσοστό πλήρους νέας βασικής ΤΚΑ στα 65 έτη	Σενάριο 1 (€)
300	94%	715
350	96%	731
400	98%	748
450	100%	764
500	102%	780
550	104%	796
600	106%	813
650	108%	829
700	111%	845
750	113%	861
800	115%	878
850	117%	894
900	119%	910

Σενάριο 2 για τη μεταρρύθμιση του ΕΧΣ

Συνολική παροχή (ΤΚΑ+ΕΧΣ) ανά έτη εισφορών (πληρωμένα ή επιδοτούμενα), τιμές 2024, σε ευρώ

Έτη Εισφορών (πληρωμένα ή επιδοτούμενα)	Συνολικά αναγνωρισμένα έτη	Σενάριο 2 (€)
15	45	702
18	46	721
21	47	739
24	49	758
27	50	777
30	51	796
33	52	814
36	53	833
39	55	852
42	56	870
45	57	889
49	58	905

Παραδείγματα μεταρρύθμισης ΤΚΑ και ΕΧΣ

Υφιστάμενοι ή μελλοντικοί συνταξιούχοι του ΤΚΑ: Δικαιούχοι ΕΧΣ

► Προφίλ ατόμου:

- Συνταξιοδότηση στο 65^ο έτος
- Χωρίς εξαρτώμενη σύζυγο ή εξαρτώμενα παιδιά

	Έτη πληρωμένων εισφορών	Έτη επιδοτούμενων εισφορών	Συνολικά έτη συμμετοχής	Μονάδες στο συμπληρωματικό μέρος	Υφιστάμενο σύστημα Μηνιαίο ποσό σύνταξης (σε τιμές 2024, σε €)		Μεταρρύθμιση (πλήρης εφαρμογή) Μηνιαίο ποσό σύνταξης (σε τιμές 2024, σε €)		
					ΤΚΑ	ΤΚΑ + ΕΧΣ	ΤΚΑ	ΤΚΑ + ΕΧΣ 1	ΤΚΑ + ΕΧΣ 2
Περίπτωση 1	42	7	49	0	€508	€751	€764	€866	€905
Περίπτωση 2	42	7	49	5	€568	€778	€815	€882	€905
Περίπτωση 3	25	7	32	16	€509	€752	€676	€837	€808
Περίπτωση 4	25	7	32	21	€570	€779	€726	€853	€808

► Παραδείγματα μεταρρύθμισης ΤΚΑ και ΕΧΣ

Υφιστάμενοι ή μελλοντικοί συνταξιούχοι του ΤΚΑ: Δικαιούχοι ΕΧΣ

► Προφίλ ατόμου:

- Συνταξιοδότηση στο 65^ο έτος, με ποικίλη ασφαλιστική περίοδο
- Χωρίς εξαρτώμενη σύζυγο ή εξαρτώμενα παιδιά

	Έτη πληρωμένων εισφορών	Έτη επιδοτούμενων εισφορών	Συνολικά έτη συμμετοχής	Μονάδες στο συμπληρωματικό μέρος	Υφιστάμενο σύστημα Μηνιαίο ποσό σύνταξης (σε τιμές 2024, σε €)		Μεταρρύθμιση (πλήρης εφαρμογή) Μηνιαίο ποσό σύνταξης (σε τιμές 2024, σε €)		
					ΤΚΑ	ΤΚΑ + ΕΧΣ	ΤΚΑ	ΤΚΑ + ΕΧΣ 1	ΤΚΑ + ΕΧΣ 2
Περίπτωση 5	42	7	49	0	€508	€751	€764	€866	€905
Περίπτωση 6	32	7	39	15	€586	€785	€760	€865	€852
Περίπτωση 7	22	7	29	23	€564	€777	€747	€860	€789